

SAKSFRAMLEGG

Saksgang

Utvalg	Møtedato	Utvalgssak
Hovedutvalg plan næring og miljø	03.06.2025	32/25

Arkivsaksnr: 2025/189
Saksbehandler: Linn Aasnes

Høringsuttale til planprogram og hovedutfordringer for regional plan for vannforvaltning 2028-2033 Trøndelag og Bottenhavet vannregioner

Vedlegg:

- 1 Kunngjøring høring av planprogram og hovedutfordringer for regional plan for vannforvaltning 2028 - 2033. For Trøndelag og Bottenhavet vannregioner..pdf
- 2 horingsdokument-for-planprogram-for-trondelag-og-bottenhavet-vannregioner-2028-2033
- 3 horingsdokument-for-hovedutfordringer-for-trondelag-og-bottenhavet-vannregioner-2028-2033

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Steinkjer kommune har følgende uttalelse til høring av planprogram og hovedutfordringer for regional plan for vannforvaltning 2028-2033 Trøndelag og Bottenhavet vannregioner:

Vurdering av planprogrammet:

1. Har dere forslag til forbedringer av planprogrammet?
Svar: Innholdsfortegnelsen bør gjøres langt enklere. Det var vanskelig visuelt å få oversikt over dokumentet gjennom innholdsfortegnelsen.
2. Er det viktige tema eller utredninger som mangler eller bør få forsterket oppmerksomhet i planprogrammet?
Svar: Gode planer er viktige for å få gjennomført et systematisk arbeid knyttet til vannforvaltning. Kommunene er en av de viktigste sektormyndighetene for å få gjennomført arbeidet. Det bør settes større fokus på hvordan man skal sette kommunenes saksbehandlere i stand til å gjennomføre arbeidet, hvilke insentiver som er gitt, hvilke tiltak som skal gjøres for lettere å få lagt inn påvirkninger og tiltak og hvilke konsekvenser det har om man ikke gjør det.
3. Har dere innspill til forslaget om å inkludere planretningslinjer i vannforvaltningsplanen?
Svar: Å inkludere planretningslinjene i vannforvaltningsplanen er et godt forslag, da kun miljømål har vist seg å ikke være tilstrekkelig i kommunal forvaltning. Her bør det være en forventning om at sektormyndighetene må følge opp disse aktivt ved høring av planforslag.
4. Har dere innspill til den nye organiseringen av vannområdene og VRU?
Svar: Arbeidsutvalgs-(AU)/temamøter på regionnivå bør opprettes igjen. Dette har utgått etter ny organisering av VRU. For å sikre bedre informasjon og øke oppmerksomheten om

arbeidet med vannforvaltning i kommunene må de inkluderes tydeligere i AU-/temamøter. Saksbehandlere i kommunene har sentrale roller og må sikres representasjon.

5. Har dere innspill til forslaget om å inkludere en utredning av konsekvenser for miljø og samfunn (KU) i vannforvaltningsplanen?

Svar: Vi støtter gjennomføring av en konsekvensutredning (KU), men presisjonsnivået i en KU vil være avhengig av et bedre og mer oppdatert kunnskapsgrunnlag enn det som foreligger i dag.

6. Er det tydelig når og hvordan ulike myndigheter kan delta i arbeidet?

Svar: Vann-nett (database for informasjon om tilstand, tiltak, påvirkninger osv. for vannforekomstene): Vannregionmyndigheten bør inkludere konkret informasjon på hvordan kommunene i større grad skal delta i innlegging og oppdatering av data i vann-nett. Dette inkluderer tydelig rollefordeling, nødvendig opplæring og ressursstøtte.

7. Er det tydelig når og hvordan ulike interessenter / organisasjoner kan delta i arbeidet?

Svar: Opplever det som utydelig hvordan og når man skal delta i arbeidet med ny plan. Pågående høringsrunde kunne med fordel blitt markedsført på en mer omfattende måte og man kunne vurdert egne møter om temaet, f.eks. egne oppstartsmøter, se Nordland fylkeskommune: <https://www.nfk.no/tjenester/klima-miljo-og-natur/aktuelt-klima-miljo-og-natur/vannforvaltning-godt-fremmate-pa-oppstartsmote-om-horing-av-planprogram.115690.aspx>.

Vurdering av hovedutfordringsdokumentet:

1. Forslag til forbedringer av hovedutfordringsdokumentet?

Svar: Språket i dokumentet bør gjennomgå med tanke på klarspråk og begrepsavklaringer, spesielt i beskrivelsene av påvirkningsdrivere og -grupper.

2. Er det viktige tema eller utredninger som mangler eller bør få forsterket oppmerksomhet i dokumentet?

Svar: Utfordringer knyttet til økologisk tilstand i saltvann bør få større fokus, spesielt i forhold til viktige nøkkel økosystemer som ålegrasenger og hvordan disse henger sammen med både gyteområder, viktige fugleområder og behovet for hensynssoner i arealplanlegging.

Utfordringer knyttet til akvakultur i ferskvann/saltvann må også fremheves mer tydelig. Kartlegging av marine koraller. Til sammen bør dette løftes som et prioritert tema i det videre arbeidet med regional plan for vannforvaltning mot neste planperiode.

3. Er miljøtilstand og påvirkninger riktig beskrevet?

Svar: Nei. Det gjenstår fortsatt mye kartlegging av påvirkning. Dette gjelder spesielt avløp og fysiske inngrep. Dette arbeidet haster og bør få langt større fokus. Mange tiltak som gjennomføres i kommunal regi føres ikke inn fordi det ikke er kapasitet/lagt til rette for at det skal kunne gjøres på en enkel måte. Det er behov for tydelig ansvarsdeling både innad i kommunene og mellom sektormyndigheter om hva som skal registreres i vann-nett og hvordan og hvem som skal oppdatere eksisterende informasjon. Uklart ansvarsforhold og manglende kapasitet hos sentrale etater skaper friksjon og informasjons gap.

4. Finnes det kunnskap som kan bidra til en bedre beskrivelse av påvirkningene?

Svar: Dreneringstiltak i jordbruket: Disse tiltakene er ikke søknadspliktige og gir en uforutsigbar påvirkning på vannmiljøet. De blir også i liten grad registrert i vann-nett. Det bør vurderes om dagens regelverk gir tilstrekkelig veiledning og om det er behov for endringer for å sikre at tiltak ikke forringer vannforekomster.

5. Er det interesser av betydning som ikke er beskrevet?

Svar: I dag er det som hovedregel vannkraftpåvirkede vannforekomster som er registrert som SMVF med mindre strenge miljømål. Vi ser at det fins andre sterkt modifiserte vannforekomster som ikke kommer til å nå miljømålet, f.eks. bekkelukkinger, kanaliserte vannforekomster og lignende som ikke har den "formelle statusen" med SMVF. Vi mener dette temaet bør løftes opp og aktuelle vannforekomster bør gjennomgå.

6. Er de nødvendige virkemidlene på plass for å gjennomføre tiltakene det er behov for?

Svar: Nei. En må ta en gjennomgang på hvordan kommunens tiltak skal føres inn i vann-nett. Vi har mange ulike kommunale og statlige programvarer som kommunene bruker som ikke snakker sammen med vann-nett. Dette kunne vært gjennomgått og tilpasninger laget. Gjennomgang med kommunene om innlegging (avløp, landbruk, utbygging, plan). Det bør etableres sterkere insentiver for å åpne gamle bekkelukkinger, samt egne restaureringsmidler. Kompensasjonsordninger for tilrettelegging av nye dyrka areal som følge av flytting av tapt dyrka mark ved bekkeåpninger bør også vurderes.

Hovedutvalg plan næring og miljø's behandling av sak 32/2025 i møte den 03.06.2025:

Behandling

Innstilling:

Steinkjer kommune har følgende uttalelse til høring av planprogram og hovedutfordringer for regional plan for vannforvaltning 2028-2033 Trøndelag og Bottenhavet vannregioner:

Vurdering av planprogrammet:

1.Har dere forslag til forbedringer av planprogrammet?

Svar: Innholdsfortegnelsen bør gjøres langt enklere. Det var vanskelig visuelt å få oversikt over dokumentet gjennom innholdsfortegnelsen.

2.Er det viktige tema eller utredninger som mangler eller bør få forsterket oppmerksomhet i planprogrammet?

Svar: Gode planer er viktige for å få gjennomført et systematisk arbeid knyttet til vannforvaltning. Kommunene er en av de viktigste sektormyndighetene for å få gjennomført arbeidet. Det bør settes større fokus på hvordan man skal sette kommunenes saksbehandlere i stand til å gjennomføre arbeidet, hvilke insentiver som er gitt, hvilke tiltak som skal gjøres for lettere å få lagt inn påvirkninger og tiltak og hvilke konsekvenser det har om man ikke gjør det.

3.Har dere innspill til forslaget om å inkludere planretningslinjer i vannforvaltningsplanen?

Svar: Å inkludere planretningslinjene i vannforvaltningsplanen er et godt forslag, da kun miljømål har vist seg å ikke være tilstrekkelig i kommunal forvaltning. Her bør det være en forventning om at sektormyndighetene må følge opp disse aktivt ved høring av planforslag.

4.Har dere innspill til den nye organiseringen av vannområdene og VRU?

Svar: Arbeidsutvalgs-(AU)/temamøter på regionnivå bør opprettes igjen. Dette har utgått etter ny organisering av VRU. For å sikre bedre informasjon og øke oppmerksomheten om arbeidet med

vannforvaltning i kommunene må de inkluderes tydeligere i AU-/temamøter. Saksbehandlere i kommunene har sentrale roller og må sikres representasjon.

5. Har dere innspill til forslaget om å inkludere en utredning av konsekvenser for miljø og samfunn (KU) i vannforvaltningsplanen?

Svar: Vi støtter gjennomføring av en konsekvensutredning (KU), men presisjonsnivået i en KU vil være avhengig av et bedre og mer oppdatert kunnskapsgrunnlag enn det som foreligger i dag.

6. Er det tydelig når og hvordan ulike myndigheter kan delta i arbeidet?

Svar: Vann-nett (database for informasjon om tilstand, tiltak, påvirkninger osv. for vannforekomstene): Vannregionmyndigheten bør inkludere konkret informasjon på hvordan kommunene i større grad skal delta i innlegging og oppdatering av data i vann-nett. Dette inkluderer tydelig rollefordeling, nødvendig opplæring og ressurstøtte.

7. Er det tydelig når og hvordan ulike interessenter / organisasjoner kan delta i arbeidet?

Svar: Opplever det som utydelig hvordan og når man skal delta i arbeidet med ny plan. Pågående høringsrunde kunne med fordel blitt markedsført på en mer omfattende måte og man kunne vurdert egne møter om temaet, f.eks. egne oppstartsmøter, se Nordland fylkeskommune:

<https://www.nfk.no/tjenester/klima-miljo-og-natur/aktuelt-klima-miljo-og-natur/vannforvaltning-godt-fremmote-pa-opstartsmote-om-horing-av-planprogram.115690.aspx>.

Vurdering av hovedutfordringsdokumentet:

1. Forslag til forbedringer av hovedutfordringsdokumentet?

Svar: Språket i dokumentet bør gjennomgå med tanke på klarspråk og begrepsavklaringer, spesielt i beskrivelsene av påvirkningsdrivere og -grupper.

2. Er det viktige tema eller utredninger som mangler eller bør få forsterket oppmerksomhet i dokumentet?

Svar: Utfordringer knyttet til økologisk tilstand i saltvann bør få større fokus, spesielt i forhold til viktige nøkkel økosystemer som ålegrasenger og hvordan disse henger sammen med både gyteområder, viktige fugleområder og behovet for hensynssoner i arealplanlegging. Utfordringer knyttet til akvakultur i ferskvann/saltvann må også fremheves mer tydelig. Kartlegging av marine koraller. Til sammen bør dette løftes som et prioritert tema i det videre arbeidet med regional plan for vannforvaltning mot neste planperiode.

3. Er miljøtilstand og påvirkninger riktig beskrevet?

Svar: Nei. Det gjenstår fortsatt mye kartlegging av påvirkning. Dette gjelder spesielt avløp og fysiske inngrep. Dette arbeidet haster og bør få langt større fokus. Mange tiltak som gjennomføres i kommunal regi føres ikke inn fordi det ikke er kapasitet/lagt til rette for at det skal kunne gjøres på en enkel måte. Det er behov for tydelig ansvarsdeling både innad i kommunene og mellom sektormyndigheter om hva som skal registreres i vann-nett og hvordan og hvem som skal oppdatere eksisterende informasjon. Uklart ansvarsforhold og manglende kapasitet hos sentrale etater skaper friksjon og informasjons gap.

4. Finnes det kunnskap som kan bidra til en bedre beskrivelse av påvirkningene?

Svar: Dreneringstiltak i jordbruket: Disse tiltakene er ikke søknadspliktige og gir en uforutsigbar påvirkning på vannmiljøet. De blir også i liten grad registrert i vann-nett. Det bør vurderes om dagens regelverk gir tilstrekkelig veiledning og om det er behov for endringer for å sikre at tiltak ikke forringer vannforekomster.

5. Er det interesser av betydning som ikke er beskrevet?

Svar: I dag er det som hovedregel vannkraftpåvirkede vannforekomster som er registrert som SMVF med mindre strenge miljømål. Vi ser at det fins andre sterkt modifiserte vannforekomster som ikke kommer til å nå miljømålet, f.eks. bekkelukkinger, kanaliserte vannforekomster og lignende som ikke har den "formelle statusen" med SMVF. Vi mener dette temaet bør løftes opp og aktuelle vannforekomster bør gjennomgås.

6. Er de nødvendige virkemidlene på plass for å gjennomføre tiltakene det er behov for?

Svar: Nei. En må ta en gjennomgang på hvordan kommunens tiltak skal føres inn i vann-nett. Vi har mange ulike kommunale og statlige programvarer som kommunene bruker som ikke snakker sammen med vann-nett. Dette kunne vært gjennomgått og tilpasninger laget. Gjennomgang med kommunene om innlegging (avløp, landbruk, utbygging, plan). Det bør etableres sterkere insentiver for å åpne gamle bekkelukkinger, samt egne restaureringsmidler. Kompensasjonsordninger for tilrettelegging av nye dyrka areal som følge av flytting av tapt dyrka mark ved bekkeåpninger bør også vurderes.

For forslaget stemte 9: Kjell Magnar Haugan (AP), Monika Skoglund Luktvasslimo (AP), Thorolf Antonsen (AP), Tor Andre Eide (FRP), Kjell Bjørnar Wennevik (H), Espen Hatlinghus (INP), Anita

Brønstad Skavdal (R), Lars Myhr Sandlund (SP), Sigrun Modell (SP).

Dermed ble innstillingen vedtatt.

Vedtak

Steinkjer kommune har følgende uttalelse til høring av planprogram og hovedutfordringer for regional plan for vannforvaltning 2028-2033 Trøndelag og Bottenhavet vannregioner:

Vurdering av planprogrammet:

1.Har dere forslag til forbedringer av planprogrammet?

Svar: Innholdsfortegnelsen bør gjøres langt enklere. Det var vanskelig visuelt å få oversikt over dokumentet gjennom innholdsfortegnelsen.

2.Er det viktige tema eller utredninger som mangler eller bør få forsterket oppmerksomhet i planprogrammet?

Svar: Gode planer er viktige for å få gjennomført et systematisk arbeid knyttet til vannforvaltning. Kommunene er en av de viktigste sektormyndighetene for å få gjennomført arbeidet. Det bør settes større fokus på hvordan man skal sette kommunenes saksbehandlere i stand til å gjennomføre arbeidet, hvilke insentiver som er gitt, hvilke tiltak som skal gjøres for lettere å få lagt inn påvirkninger og tiltak og hvilke konsekvenser det har om man ikke gjør det.

3.Har dere innspill til forslaget om å inkludere planretningslinjer i vannforvaltningsplanen?

Svar: Å inkludere planretningslinjene i vannforvaltningsplanen er et godt forslag, da kun miljømål har vist seg å ikke være tilstrekkelig i kommunal forvaltning. Her bør det være en forventning om at sektormyndighetene må følge opp disse aktivt ved høring av planforslag.

4.Har dere innspill til den nye organiseringen av vannområdene og VRU?

Svar: Arbeidsutvalgs-(AU)/temamøter på regionnivå bør opprettes igjen. Dette har utgått etter ny organisering av VRU. For å sikre bedre informasjon og øke oppmerksomheten om arbeidet med

vannforvaltning i kommunene må de inkluderes tydeligere i AU-/temamøter. Saksbehandlere i kommunene har sentrale roller og må sikres representasjon.

5. Har dere innspill til forslaget om å inkludere en utredning av konsekvenser for miljø og samfunn (KU) i vannforvaltningsplanen?

Svar: Vi støtter gjennomføring av en konsekvensutredning (KU), men presisjonsnivået i en KU vil være avhengig av et bedre og mer oppdatert kunnskapsgrunnlag enn det som foreligger i dag.

6. Er det tydelig når og hvordan ulike myndigheter kan delta i arbeidet?

Svar: Vann-nett (database for informasjon om tilstand, tiltak, påvirkninger osv. for vannforekomstene): Vannregionmyndigheten bør inkludere konkret informasjon på hvordan kommunene i større grad skal delta i innlegging og oppdatering av data i vann-nett. Dette inkluderer tydelig rollefordeling, nødvendig opplæring og ressursstøtte.

7. Er det tydelig når og hvordan ulike interessenter / organisasjoner kan delta i arbeidet?

Svar: Opplever det som utydelig hvordan og når man skal delta i arbeidet med ny plan. Pågående høringsrunde kunne med fordel blitt markedsført på en mer omfattende måte og man kunne vurdert egne møter om temaet, f.eks. egne oppstartsmøter, se Nordland fylkeskommune:

<https://www.nfk.no/tjenester/klima-miljo-og-natur/aktuelt-klima-miljo-og-natur/vannforvaltning-godt-fremme-pa-oppstartsmote-om-horing-av-planprogram.115690.aspx>.

Vurdering av hovedutfordringsdokumentet:

1. Forslag til forbedringer av hovedutfordringsdokumentet?

Svar: Språket i dokumentet bør gjennomgås med tanke på klarspråk og begrepsavklaringer, spesielt i beskrivelsene av påvirkningsdrivere og -grupper.

2. Er det viktige tema eller utredninger som mangler eller bør få forsterket oppmerksomhet i dokumentet?

Svar: Utfordringer knyttet til økologisk tilstand i saltvann bør få større fokus, spesielt i forhold til viktige nøkkel økosystemer som ålegrasenger og hvordan disse henger sammen med både gyteområder, viktige fugleområder og behovet for hensynssoner i arealplanlegging. Utfordringer knyttet til akvakultur i ferskvann/saltvann må også fremheves mer tydelig. Kartlegging av marine koraller. Til sammen bør dette løftes som et prioritert tema i det videre arbeidet med regional plan for vannforvaltning mot neste planperiode.

3. Er miljøtilstand og påvirkninger riktig beskrevet?

Svar: Nei. Det gjenstår fortsatt mye kartlegging av påvirkning. Dette gjelder spesielt avløp og fysiske inngrep. Dette arbeidet haster og bør få langt større fokus. Mange tiltak som gjennomføres i kommunal regi føres ikke inn fordi det ikke er kapasitet/lagt til rette for at det skal kunne gjøres på en enkel måte. Det er behov for tydelig ansvarsdeling både innad i kommunene og mellom sektormyndigheter om hva som skal registreres i vann-nett og hvordan og hvem som skal oppdatere eksisterende informasjon. Uklart ansvarsforhold og manglende kapasitet hos sentrale etater skaper friksjon og informasjons gap.

4. Finnes det kunnskap som kan bidra til en bedre beskrivelse av påvirkningene?

Svar: Dreneringstiltak i jordbruket: Disse tiltakene er ikke søknadspliktige og gir en uforutsigbar påvirkning på vannmiljøet. De blir også i liten grad registrert i vann-nett. Det bør vurderes om dagens regelverk gir tilstrekkelig veiledning og om det er behov for endringer for å sikre at tiltak ikke forringer vannforekomster.

5. Er det interesser av betydning som ikke er beskrevet?

Svar: I dag er det som hovedregel vannkraftpåvirkede vannforekomster som er registrert som SMVF med mindre strenge miljømål. Vi ser at det fins andre sterkt modifiserte vannforekomster som ikke kommer til å nå miljømålet, f.eks. bekkelukkinger, kanaliserte vannforekomster og lignende som ikke har den "formelle statusen" med SMVF. Vi mener dette temaet bør løftes opp og aktuelle vannforekomster bør gjennomgås.

6. Er de nødvendige virkemidlene på plass for å gjennomføre tiltakene det er behov for?

Svar: Nei. En må ta en gjennomgang på hvordan kommunens tiltak skal føres inn i vann-nett. Vi har mange ulike kommunale og statlige programvarer som kommunene bruker som ikke snakker sammen med vann-nett. Dette kunne vært gjennomgått og tilpasninger laget. Gjennomgang med kommunene om innlegging (avløp, landbruk, utbygging, plan). Det bør etableres sterkere insentiver for å åpne gamle bekkelukkinger, samt egne restaureringsmidler. Kompensasjonsordninger for tilrettelegging av nye dyrka areal som følge av flytting av tapt dyrka mark ved bekkeåpninger bør også vurderes.

Saksopplysninger:

Planprogram og hovedutfordringer for Trøndelag og Bottenhavet vannregioner er lagt ut til høring til og med 30. juni. Høringsdokumentene er behandlet i vannregionutvalget (VRU) 23.10.24, og i etterkant vedtatt lagt på høring av fylkesutvalget den 26. november, sak 237/4.

Høringsdokumentene finnes på [Vannportalen](#), og fylkeskommunens hjemmesider.

Høringsdokumentene presenterer forslag til planprogram og prosess for konsekvensutredning for arbeidet med å oppdatere den regionale planen for vannforvaltning med tilhørende tiltaksprogram for perioden 2028-2033. Planprogrammet dekker både Trøndelag vannregion og de norske delene av Bottenhavet vannregion. Dokumentet beskriver planprosessen og hvilke utredninger som foreslås gjennomført, og angir både forventninger til myndigheter som har rett og plikt til å delta og muligheten for andre interessenter til å medvirke med sin kunnskap og sine synspunkter inn i arbeidet.

Hovedmålsetting: Regional plan for vannforvaltning sikrer helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannmiljøet gjennom fastsetting av miljømål. Planen beskriver miljøtilstanden for vannet og hva som er de viktigste påvirkningene på vannmiljøet. Alle elver, innsjøer, kystvann og grunnvann er egne forekomster og har miljømål for økologisk og kjemisk tilstand, jf. vannforskriftens § 8. Dette gjelder forenklet forklart livet i vann, og kjemisk forurensning. Målet er at alt vann skal ha god økologisk og kjemisk tilstand innen en fastsatt frist (2033). Vannforskriftens § 4 fastsetter i praksis et generelt miljømål for å beskytte vannmiljøet mot forringelse. Ordlyden er: «[...] tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand». Videre fastsetter § 6 at «for grunnvann er målet god kjemisk og kvantitativ tilstand». Kvantitativ tilstand handler om volum / mengde. Det skal derfor som hovedregel ikke gis tillatelse til nye inngrep eller ny aktivitet som fører til at miljømålet ikke nås eller at miljøtilstanden blir dårligere. Vannforskriftens § 12 er en unntaksparagraf som stiller strenge vilkår for å unntaksvis tillate ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst som kan føre til at miljømålene ikke nås eller at tilstanden blir dårligere. Klima- og miljødepartementet har utarbeidet en egen veileder om bruk av [vannforskriftens § 12](#).

Alle avvik fra miljømålet medfører en tiltakspunkt som følger den enkelte myndigheten etter «forurensner betaler» - prinsippet». Kommunene har f.eks. ansvar for påvirkninger som kommer fra avløpsanlegg, og har myndighet til å iverksette tiltak for å nå miljømålene ift. dette. Informasjon om miljømål, miljøtilstand og status måloppnåelse for den enkelte vannforekomst finner du i databasen [Vann-nett](#).

Ansvar for oppfølgingen av vannforskriften: er lagt til sektormyndighetene. Dette innebærer at forvaltningsplaner med tiltaksprogrammer skal følges opp sektorvis og med bruk av sektorenes eksisterende virkemidler. For ordens skyld faller også kommunenes sektoransvar inn under dette. Sektormyndighetene har ikke bare ansvar for å gjennomføre tiltak for å nå miljømålene, de må også sørge for tilstrekkelig kunnskap om påvirkninger knyttet til egne ansvarsområder, f.eks. gjennom kartlegging og overvåking. Miljødirektoratet utarbeidet også en veileder om vannmiljø i arealplanlegging. Planforslag som er i strid med godkjent regional vannforvaltningsplan, herunder de miljømålene som planen setter, og kravene i vannforskriften § 12 for å tillate ny aktivitet eller nye inngrep, er grunnlag for vurdering av om innsigelse skal fremmes

Prioritering av tiltak: For å oppnå §4 om å beskytte og forbedre vannmiljøet skal det gjennomføres miljøtiltak. Forbedringstiltakene som skal gjøres deles inn i grunnleggende og supplerende tiltak. Grunnleggende tiltak skal gjennomføres i henhold til lovverket og omfatter f.eks. planlegging, forurensning fra avløp, og forurensning fra landbruk. Supplerende tiltak gjennomføres hvis

grunnleggende tiltak ikke er nok for å nå miljømålene. Målene i vannforskriften utløser de supplerende tiltakene. Dette er tiltak for å:

- beskytte vannmiljøet ved å gjøre forebyggende tiltak i vannforekomster som har god tilstand i dag, men er utsatt for påvirkninger som kan gjøre det dårligere på sikt.
- forbedre eller restaurere vannmiljøet der hvor miljømålene ikke er nådd i dag.

Dokumentet hovedutfordringer sammenstiller de påvirkninger som er registrert per i dag:

Drivkraft/ driver	De hyppigst forekommende påvirkningsgruppene innen driveren i Trøndelag vannregion i %	Eksempler på konsekvens
Urban utvikling	Diffus forurensning (fra hytter og spredt bebyggelse)	41%
	Punktforurensning (fra renseanlegg, søppelfyllinger og kommunalt avløp)	26,8%
	Dammer og vandringshindre	11,6%
	Vannuttak	9,7%
	Fysisk endring (eks. Bekkelukkinger)	4,7%
	Annen antropogen påvirkning (søppeltipper)	3,8%
Jordbruk	Diffus forurensning (fra husdyrhold og jordbruksarealer)	86,9%
	Fysisk endring (bekkelukkinger og kanalisering)	10,8%
Vannkraft	Hydrologisk påvirkning (vannføringsendring) Av disse har 36,1% minstevannsføring	44,7%
	Dammer og vandringshindre	28,4%
	Vannuttak	16,5%
	Hydromorfologisk påvirkning (overføring av vann)	8,9%
Transport	Fysisk endring	44,2%
	Dammer og vandringshindre	42,1%
	Diffus forurensning	9,4%
Fiskeri og akvakultur	Utnyttelse av arter (påvirket av lakselus eller rømt fisk)	43,6%
	Vannuttak	21,8%
	Diffus forurensning	19,1%
	Punktforurensning	5,8%
	Dammer og vandringshindre	3,6%
	Introduserte arter	3,3%
Annet eller ukjent	Annen antropogen påvirkning	42,5%
	Introduserte arter	36,3%
	Diffus forurensning	8,9%
	Dammer og vandringshindre	4,6%
	Punktforurensning	4,6%
	Hydromorfologisk påvirkning	3,6%
Industri	Diffus forurensning Hvorav fra gruver: 49,3%	57,5%
	Punktforurensning	26,7%
	Annen antropogen eller annen påvirkning	4,5%
	Fysisk endring	4%
	Hydromorfologisk påvirkning	3,6%
	Introduserte arter (prekyt, gjedde m.fl.)	41,4%
Turisme og rekreasjon	Fysisk endring (havner, moloer, mudring)	28,5%
	Annen antropogen påvirkning	11,3%
	Diffus forurensning	7%
	Punktforurensning	5,3%
	Dammer og vandringshindre	3,8%
	Hydromorfologisk påvirkning	3,6%
Skogbruk	Diffus forurensning	88%
	Fysisk endring	6,7%
Flomvern	Dammer og vandringshindre	74%
	Fysisk endring	25%

Prioritering av tiltak handler om fordeling av tiltakene geografisk (hvor), over tid (hvilken planperiode) og når vi oppfyller miljømålene eller har sørget for beskyttelse. Fastsatte miljømål medfører at de ulike myndighetene har en viktig rolle i å prioritere rekkefølgen av egne tiltak og ta stilling til måloppnåelse og eventuell tidsutsettelse. Bruk av fristutsettelse (fra 2027 og til 2033) av måloppnåelse betyr ikke utsettelse av gjennomførbare tiltak. Dialogen i planarbeidet skal bidra til samordning der flere sektorer påvirker. Hver sektor må ta sin del av ansvaret. Prioritering handler ikke om å sette tiltak i ulike sektorer opp imot hverandre. *Grunnleggende tiltak skal gjennomføres.* Tiltak for å oppnå krav i lovverk er en prioritert oppgave kan ikke velges bort. I vannforekomster der tilstanden er god eller bedre skal grunnleggende tiltak gjennomføres for å beskytte forekomsten mot forringelse, og for å forbedre der tilstanden er lavere enn miljømålet. Hvis grunnleggende tiltak ikke er nok for å oppnå målene må supplerende tiltak utredes og gjennomføres. Grunnleggende og supplerende tiltak kan med fordel gjennomføres samtidig. De regionale planretningslinjene er inkludert i vannforvaltningsplanen. Hensikten med retningslinjer i planen er å inkludere vann på et tidlig stadium i kommunenes samfunns- og arealplanlegging og oppnå helhetlig vannforvaltning etter

vannforskriften. Retningslinjene er førende for planarbeid etter plan- og bygningsloven, jf. plan- og bygningsloven § 8- 3.

Tiltaksprogram: Til den regionale vannforvaltningsplanen lages et tiltaksprogram. Dette oppsummerer alle tiltak myndighetene har vurdert som nødvendige for å oppfylle miljømålene. Tiltaksprogrammet bygger på kunnskapsgrunnlaget som er utarbeidet for vannforvaltningsplanene. Tiltaksprogrammet skal være i overensstemmelse med nasjonale føringer og statlige planretningslinjer. Ansvarlig myndighet har ansvar for å følge opp tiltakene, og skal beskrive om de er planlagte, gjennomførte, utsatte eller avviste. [Informasjon om tiltaksprogrammene og tiltak i vann.](#)

Arbeidet etter vannforskriften er et permanent, økosystembasert og ambisiøst forvaltningssystem. Vannforvaltningsplanene med tiltaksprogram skal rulleres hvert sjette år. Ved rulling gjøres en oppdatering av status: hva er oppnådd i forrige planperiode? Og ut fra dette gjøre nødvendige justeringer i kommende planperiode for å komme i mål med miljømålene. Gjeldende regional vannforvaltningsplan med miljømål og tiltaksprogram ble godkjent av regjeringen 31. oktober 2022, og gjelder til utgangen av 2027. Planen skal nå oppdateres og justeres. Plandokumenter for planperioden 2022-2027 finner du her: [Regionale vannforvaltningsplaner](#). Regjeringens godkjenning er del av vannforvaltningsplanen. Trøndelag fylkeskommune er vannregionmyndighet for Trøndelag vannregion, og koordinerer arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanen med tilhørende tiltaksprogram, leder vannregionutvalget, og samordner bidrag fra sektormyndighetene i vannforvaltningsplanen. Arbeidet skjer i nært samarbeid med berørte statlige og regionale myndigheter og kommuner i vannregionutvalget.

De regionale planene oppdateres nå for planperioden 2028 - 2033. Planprogrammet forklarer:

- hva som er formålet med planarbeidet.
- gjennomføring av prosessen fram mot oppdatert plan
- hvem som involveres i planarbeidet.
- når en kan involvere seg og gi innspill.
- hvor du finner mer informasjon.

Hensikten med høringen er å gi mulighet for tidlig medvirkning, god informasjon og dialog, og forutsigbarhet for alle berørte. Trøndelag fylkeskommune stiller følgende spørsmål til plandokumentet som de ber om å få besvart etter riktig rekkefølge:

1. Har dere forslag til forbedringer av planprogrammet?
2. Er det viktige tema eller utredninger som mangler eller bør få forsterket oppmerksomhet i planprogrammet?
3. Har dere innspill til forslaget om å inkludere planretningslinjer i vannforvaltningsplanen?
4. Har dere innspill til den nye organiseringen av vannområdene og VRU?
5. Har dere innspill til forslaget om å inkludere en utredning av konsekvenser for miljø og samfunn (KU) i vannforvaltningsplanen?
6. Er det tydelig når og hvordan ulike myndigheter kan delta i arbeidet?
7. Er det tydelig når og hvordan ulike interessenter / organisasjoner kan delta i arbeidet?

Trøndelag fylkeskommune stiller følgende spørsmål til hovedutfordringene:

1. Forslag til forbedringer av hovedutfordringsdokumentet?
2. Er det viktige tema eller utredninger som mangler eller bør få forsterket oppmerksomhet i dokumentet?
3. Er miljøtilstand og påvirkninger riktig beskrevet?
4. Finnes det kunnskap som kan bidra til en bedre beskrivelse av påvirkningene?
5. Er det interesser av betydning som ikke er beskrevet?
6. Er de nødvendige virkemidlene på plass for å gjennomføre tiltakene det er behov for?

Saksvurderinger:

Vurdering av planprogrammet:

1. Har dere forslag til forbedringer av planprogrammet?
Svar: Innholdsfortegnelsen kunne vært gjort noe enklere, slik at det ble lettere å få oversikt over dokumentet
2. Er det viktige tema eller utredninger som mangler eller bør få forsterket oppmerksomhet i planprogrammet?
Svar: Kommunens og statlige myndigheters plikter i oppfølgingen av vannforskriften burde hatt forsterket oppmerksomhet sammen med konsekvenser av å ikke følge opp forskriften.
3. Har dere innspill til forslaget om å inkludere planretningslinjer i vannforvaltningsplanen?
Svar: Å inkludere planretningslinjene i vannforvaltningsplanen er et godt forslag, da kun miljømål har vist seg å ikke være tilstrekkelig i kommunal forvaltning. Her bør det være en forventning om at sektormyndighetene må følge opp disse aktivt ved høring av planforslag.
4. Har dere innspill til den nye organiseringen av vannområdene og VRU?
Svar: Arbeidsutvalgs-(AU)/temamøter på regionnivå bør opprettes igjen. Dette har utgått etter ny organisering av VRU. For å sikre bedre informasjon og øke oppmerksomheten om arbeidet med vannforvaltning i kommunene må de inkluderes tydeligere i AU-/temamøter. Saksbehandlere i kommunene har sentrale roller og må sikres representasjon. *Hvordan syns kommunene at org. av vannområdet fungerer?*
5. Har dere innspill til forslaget om å inkludere en utredning av konsekvenser for miljø og samfunn (KU) i vannforvaltningsplanen?
Svar: Vi støtter gjennomføring av en konsekvensutredning (KU), men presisjonsnivået i en KU vil være avhengig av et bedre og mer oppdatert kunnskapsgrunnlag enn det som foreligger i dag.
6. Er det tydelig når og hvordan ulike myndigheter kan delta i arbeidet?
Svar: Vann-nett (database for informasjon om tilstand, tiltak, påvirkninger osv. for vannforekomstene): Vannregionmyndigheten bør inkludere konkret informasjon på hvordan kommunene i større grad skal delta i innlegging og oppdatering av data i vann-nett. Dette inkluderer tydelig rollefordeling, nødvendig opplæring og ressursstøtte.
7. Er det tydelig når og hvordan ulike interessenter / organisasjoner kan delta i arbeidet?
Svar: Opplever det som utydelig hvordan og når man skal delta i arbeidet med ny plan. Pågående høringsrunde kunne med fordel blitt markedsført på en mer omfattende måte og man kunne vurdert egne møter om temaet, f.eks. egne oppstartsmøter, se Nordland fylkeskommune: <https://www.nfk.no/tjenester/klima-miljo-og-natur/aktuelt-klima-miljo-og-natur/vannforvaltning-godt-fremmate-pa-oppstartsmote-om-horing-av-planprogram.115690.aspx>.

Vurdering av hovedutfordringsdokumentet:

1. Forslag til forbedringer av hovedutfordringsdokumentet?
Svar: Språket i dokumentet bør gjennomgås med tanke på klarspråk og begrepsavklaringer, spesielt i beskrivelsene av påvirkningsdrivere og -grupper.
2. Er det viktige tema eller utredninger som mangler eller bør få forsterket oppmerksomhet i dokumentet?
Svar: a) Urbanisering (utbygging), avløp, bekkelukkinger/drenering, endringer av elveløp
b) Utfordringer knyttet til økologisk tilstand i saltvann bør få større fokus, spesielt i forhold til viktige nøkkel økosystemer som ålegrasenger og hvordan disse henger sammen med både gyteområder, viktige fugleområder og behovet for hensynssoner i arealplanlegging. Kartlegging av marine koraller. Utfordring a) og b) henger sammen. Til sammen bør dette løftes som et prioritert tema i det videre arbeidet med regional plan for vannforvaltning mot neste planperiode.
3. Er miljøtilstand og påvirkninger riktig beskrevet?

Svar: Nei. Det gjenstår fortsatt mye kartlegging av påvirkning. Dette gjelder spesielt avløp og fysiske inngrep. Dette arbeidet haster og bør få langt større fokus. Mange tiltak som gjennomføres i kommunal regi føres ikke inn fordi det ikke er kapasitet/lagt til rette for at det skal kunne gjøres på en enkel måte. Det er behov for tydelig ansvarsdeling både innad i kommunene og mellom sektormyndigheter om hva som skal registreres i vann-nett og hvordan og hvem som skal oppdatere eksisterende informasjon. Uklart ansvarsforhold og manglende kapasitet hos sentrale etater skaper friksjon og informasjons gap.

4. Finnes det kunnskap som kan bidra til en bedre beskrivelse av påvirkningene?

Svar: Dreneringstiltak i jordbruket: Disse tiltakene er ikke søknadspliktige og gir en uforutsigbar påvirkning på vannmiljøet. De blir også i liten grad registrert i vann-nett. Det bør vurderes om dagens regelverk gir tilstrekkelig veiledning og om det er behov for endringer for å sikre at tiltak ikke forringer vannforekomster.

5. Er det interesser av betydning som ikke er beskrevet?

Svar: Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF): I dag er det som hovedregel vannkraftpåvirkede vannforekomster som er registrert som SMVF med mindre strenge miljømål. Vi ser at det fins andre sterkt modifiserte vannforekomster som ikke kommer til å nå miljømålet, f.eks. bekkelukkinger, kanaliserte vannforekomster og lignende som ikke har den "formelle statusen" med SMVF. Vi mener temaet bør løftes opp og aktuelle vannforekomster bør gjennomgås.

6. Er de nødvendige virkemidlene på plass for å gjennomføre tiltakene det er behov for?

Svar: Nei. En må ta en gjennomgang på hvordan kommunens tiltak skal føres inn i vann-nett. Vi har mange ulike kommunale og statlige programvarer som kommunene bruker som ikke snakker sammen med vann-nett. Dette kunne vært gjennomgått og tilpasninger laget. Gjennomgang med kommunene om innlegging (avløp, landbruk, utbygging, plan). Det bør etableres sterkere insentiver for å åpne gamle bekkelukkinger, samt egne restaureringsmidler. Kompensasjonsordninger for tilrettelegging av nye dyrka areal som følge av flytting av tapt dyrka mark ved bekkeåpninger bør også vurderes.